

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
กับการบริหารงบประมาณของผู้บริหารในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

The Relationship Between Good Governance
Administration and Budget Management of School
Administrators the Primary Educational Service
Area Office, Samut Sakhon

สุประภา มั่นยืน

Suprapa Manyuen

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยธนบุรี

Master of Education (Educational Administration) Thonburi University

Email: yingsuprapa@gmail.com

ตอบรับบทความ (Received) : 22 ตุลาคม 2568

เริ่มแก้ไขบทความ (Revised) : 26 กุมภาพันธ์ 2569

รับบทความตีพิมพ์ (Accepted) : 7 กรกฎาคม 2569

เผยแพร่ออนไลน์ (Available Online) : 14 กรกฎาคม 2569

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 2) การบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงบประมาณของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 322 คน เครื่องมือที่ใช้ เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson's product moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามตารางเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ หลักความเปิดเผย โปร่งใส ส่วนหลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2. การบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามตารางเป็นรายด้าน พบว่า การจัดการทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ การบริหารการเงิน ส่วนการบริหารบัญชี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งได้แก่ 1) การบริหารการเงิน (Y_5) 2) การจัดการทรัพยากรและการลงทุน (Y_4) 3) การบริหารบัญชี (Y_6) 4) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน

การใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน (Y_3) 5) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ (Y_7) 6) การจัดทำและเสนอของบประมาณ (Y_1) 7) การจัดสรรงบประมาณ (Y_2)

คำสำคัญ: การบริหารหลักธรรมาภิบาล การบริหารงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

Abstract

This research aimed to examine: 1) good governance administration, 2) budget management, and 3) the relationship between good governance administration and budget management among school administrators under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office. The sample consisted of 322 school administrators and teachers within the jurisdiction. Data were collected using a questionnaire and analyzed via a statistical software package to determine frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The findings revealed that: first, the overall level of good governance administration was high; specifically, the efficiency principle yielded the highest mean score, followed by transparency, while participation and consensus-oriented principles received the lowest scores. Second, the overall budget management was also rated at a high level, with resource management and educational investment scoring the highest, followed by financial administration, and accounting administration scoring the lowest. Finally, a statistically significant relationship at the 0.01 level was found between good governance administration and budget management across all seven dimensions, ranked by correlation strength as follows:

financial administration (Y_5), resource management and investment (Y_4), accounting administration (Y_6), monitoring, evaluation, and reporting of expenditure and performance (Y_3), supplies and asset administration (Y_7), budget preparation and proposal (Y_1), and budget allocation (Y_2).

Keywords: Good Governance Administration, Budget Management,
School Administrators, Samut Sakhon Primary Educational
Service Area Office

1. บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการด้านการศึกษาหลายประการโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดหลักแนวทางการจัดการศึกษาอยู่หลายด้าน ทั้งด้านการปฏิรูประบบบริหาร ปฏิรูปครู และปฏิรูปการเรียนการสอน พระราชบัญญัติการศึกษาที่กล่าวมานั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือซึ่งกันและกัน หน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษา คือ สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่สามารถทำให้นโยบายของรัฐเห็นผลตามแนวทางปฏิบัติจริงที่เกิดขึ้นนำมาปฏิบัติเพื่อเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย เนื่องด้วยงานบริหารสถานศึกษานั้น ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ ภาระหน้าที่ของผู้บริหารและงานที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติเหมือนกันทั้งสิ้น

การบริหารสถานศึกษาสามารถดำเนินการในการบริหารจัดการศึกษาได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย กระทรวงศึกษา¹ โดยกำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 งาน คือ งานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารทั่วไป และงานบริหารงานบุคคล ในงานดังกล่าวทั้ง 4 ฝ่ายงานงบประมาณถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารทั้ง 4 ฝ่าย เพราะการบริหารงบประมาณถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่จะทำให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ กระบวนการจัดการที่มุ่งใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้คุ้มค่ามากที่สุด เป็นแผนงานที่แสดงออกมาในรูปของจำนวนเงิน กิจกรรม โครงการต่าง ๆ ซึ่งในการบริหารงบประมาณจำเป็นต้องมีการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามรายการโครงการและแผนงานหรืองานที่สถานศึกษาได้รับงบประมาณจึงมีขั้นตอนที่รัดกุม โปร่งใส มีระบบตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและการบริหารการเงินให้เป็นไปตาม

1. กระทรวงศึกษาธิการ, ขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษา, (กรุงเทพฯ: สำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ, 2552).

มาตรฐานทางการเงิน 7 Hurdles ต้องมีการบริหารจัดการระบบงบประมาณให้มีความโปร่งใส มีความเป็นธรรม มีประสิทธิภาพ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา ประชาชน และทำให้ประเทศชาติมั่นคง การบริหารงบประมาณถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงาน ซึ่งในหน่วยงานจะต้องจัดทำงบประมาณให้มีมาตรฐานที่ดี เพื่อสามารถใช้งบประมาณที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งปัจจุบันและอนาคต งบประมาณเป็นสิ่งที่บ่งชี้แนวความคิดในการบริหารงาน ตลอดจนวิธีการดำเนินงาน งบประมาณจึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ นโยบาย

วิธีการดำเนินงานและโครงสร้างของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรสาคร มีแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพ ประกอบด้วย 10 หลักการ ดังนี้ 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ 5) หลักความเปิดเผย โปร่งใส 6) หลักนิติธรรม 7) หลักความเสมอภาค 8) หลักการมีส่วนร่วมและพยายามแสวงหาฉันทามติ 9) หลักการกระจายอำนาจ 10) หลักคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรสาคร² นั้น ผู้วิจัยเลือกศึกษาทั้ง 10 หลักการ ที่กล่าวมา

การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษานั้น เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยที่หลากหลาย เช่น จุฑามาส นาคปทุม³ ได้ศึกษาการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมือง ชลบุรี พบว่า การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา ส่วนใหญ่มีธรรมาภิบาลในการบริหารอยู่ในระดับมาก มีธรรมาภิบาลมากปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านความโปร่งใส รองลงมาคือ หลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วมและด้านหลัก

2. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, *การจัดระดับการกำกับดูแลองค์กรภาครัฐ ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*, (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), 2552).

3. จุฑามาส นาคปทุม, “การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี”, *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559).

ความรับผิดชอบตามลำดับ เช่นเดียวกับตารินทร์ สงมะเร็ง⁴ ที่ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขต อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาอยู่ใน ระดับมาก ด้านที่ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ หลักประสิทธิภาพ และหลักความรับผิดชอบในการบริหารงานตามลำดับ

จากปัญหาการบริหารงบประมาณหลายประการ ของรายงานผลการปฏิบัติงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ระดับการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงบประมาณของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อให้ทราบถึงปัญหาการวิจัยดังกล่าว และสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาให้มีธรรมาภิบาล มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ต่อสถานศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

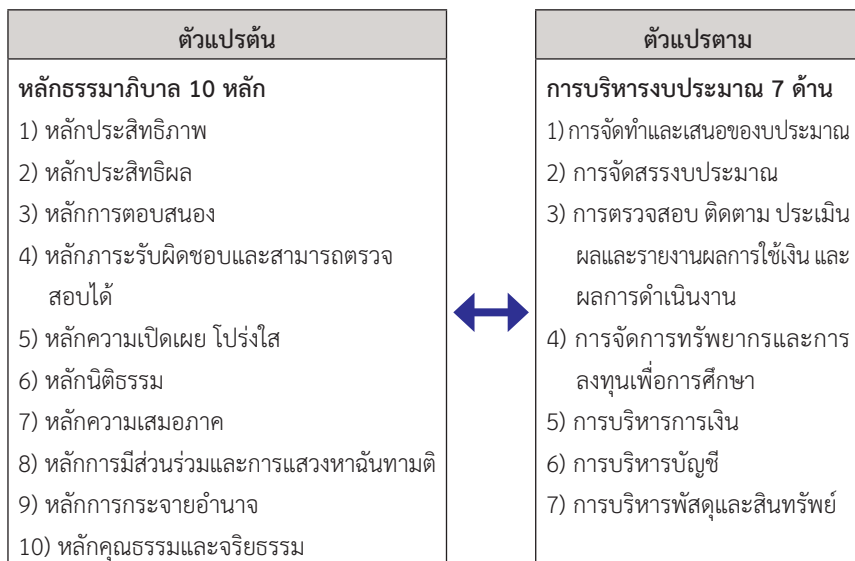
การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากการศึกษาเอกสาร บทความและงานวิจัยต่าง ๆ ซึ่งการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลผู้วิจัยเลือกใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร 10 หลัก ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ⁵ ได้แก่ 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง

4. ตารินทร์ สงมะเร็ง, “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559).

5. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, *หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*, (กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา, 2555).

4) หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ 5) หลักความเปิดเผย โปร่งใส
6) หลักนิติธรรม 7) หลักความเสมอภาค 8) หลักการมีส่วนร่วมและการพยายาม
แสวงหาฉันทามติ 9) หลักการกระจายอำนาจ 10) หลักคุณธรรมและจริยธรรม
สำหรับการบริหารงบประมาณ เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาการบริหาร
งบประมาณมีขอบข่ายที่กว้าง ครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับรายรับและ
รายจ่ายของสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้มีความสนใจแนวทางบริหารงบประมาณ ตาม
แนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ⁶ ได้กำหนดขอบข่ายการดำเนินงานการบริหารงบ
ประมาณของสถานศึกษาไว้ 7 ด้าน สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยดังนี้
การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม
ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน การจัดการทรัพยากร
และการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี และการบริหาร
พัสดุและสินทรัพย์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

6. กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545, (กรุงเทพฯ: ศุภสภา, 2546).

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงบประมาณของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

3. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล** หมายถึง การบริหารจัดการกิจการบ้านเมือง และองค์กรภาครัฐโดยยึดหลักการที่มุ่งเน้นความโปร่งใส รับผิดชอบ มีส่วนร่วม และยึดหลักนิติธรรม เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการระบบราชการ ปี พ.ศ. 2555 ประกอบด้วย 10 หลักการ

1.1 **หลักประสิทธิภาพ** หมายถึง ใช้ทรัพยากร (ครุ บุคลากร เงิน เวลา) คุ่มค่า ลดขั้นตอน ยกเลิกงานซ้ำซ้อน วางแผนจัดกิจกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน ส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อความแม่นยำ รวดเร็ว สร้างความเชื่อมั่น

1.2 **หลักประสิทธิผล** หมายถึง กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ชัดเจน บรรลุผลคุณภาพ ตอบสนองความต้องการนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ติดตาม ประเมิน ปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง จัดการความเสี่ยง

1.3 **หลักการตอบสนอง** หมายถึง ดำเนินโครงการ งบประมาณ ตามแผนการศึกษา เสร็จทันเวลา สร้างความไว้วางใจให้ทุกฝ่าย ตอบโจทย์ความหลากหลายของนักเรียนอย่างเหมาะสม

1.4 **หลักการะับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้** หมายถึง มีระบบงานมาตรฐาน สอดคล้องนโยบายสมุทรสาคร รายงานผลสม่ำเสมอ ชี้แจงข้อสงสัย จัดการความเสี่ยง เปิดตรวจสอบต่อต้านสัักัดและสาธารณะ

1.5 **หลักความเปิดเผย โปร่งใส** หมายถึง เปิดเผยข้อมูล ตรวจสอบได้ จัดซื้อจัดจ้างถูกต้อง มีคณะกรรมการรับ-ส่งเงิน ประชาสัมพันธ์ชัดเจน สร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง

1.6 **หลักนิติธรรม** หมายถึง ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบอย่างแม่นยำ ยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่เอื้อประโยชน์ส่วนตัว เปิดให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกำหนด กฎสถานศึกษา

1.7 **หลักความเสมอภาค** หมายถึง ให้บริการเท่าเทียม ไม่แบ่งแยกเพศ ถิ่นกำเนิด ศาสนา ฐานะ เปิดโอกาสเข้าถึงการศึกษา ข้อมูล ข่าวสารอย่างเป็นธรรม ส่งเสริมพัฒนาทุกคนอย่างเท่าเทียม

1.8 **หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ** หมายถึง เปิดให้ทุกฝ่ายร่วมรับรู้ แสดงความเห็น ตัดสินใจ ตรวจสอบ ร่วมเสนอปัญหา แก้ไข แสวงหาข้อตกลงร่วม ไม่มีข้อขัดแย้งสำคัญที่แก้ไม่ได้

1.9 **หลักการกระจายอำนาจ** หมายถึง กำหนดหน้าที่ชัดเจน มอบอำนาจ ตัดสินใจให้ผู้ปฏิบัติ เปิดโอกาสบุคลากรร่วมบริหาร รับฟังความเห็น โอนภารกิจให้ หน่วยงานอื่นตามความเหมาะสม

1.10 **หลักคุณธรรมและจริยธรรม** หมายถึง ปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ จิตบริการ ยึดจรรยาบรรณวิชาชีพ มาตรฐานจริยธรรมผู้บริหาร มุ่งผลสัมฤทธิ์ตาม 8 คุณลักษณะระบบราชการไทย

2. การบริหารงบประมาณ

2.1 **การจัดทำและเสนอของบประมาณ** หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์และ รวบรวมข้อมูลจากแผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติงานประจำปี ของโรงเรียน ผลการดำเนินงานของสถานศึกษา มาจัดทำแผนงบประมาณและจัดทำ คำของบประมาณต่อเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 **การจัดสรรงบประมาณ** หมายถึง การกำหนดวงเงินภายในสถาน ศึกษา จากการได้รับเงินงบประมาณและนอกงบประมาณ แล้วพิจารณาวงเงินที่ได้รับ ให้กับฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน ตามแผนปฏิบัติงานประจำปี ของโรงเรียน โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

2.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน หมายถึง การจัดทำแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน ด้านการดำเนินงาน การใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อที่จะได้ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลจากการใช้เงิน งบประมาณ แล้วจัดทำข้อสรุป นำมารายงานผลการดำเนินงาน เพื่อป้องกันความเสี่ยงของโครงการ

2.4 การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา หมายถึง การร่วมกันของบุคคลภายในโรงเรียน เพื่อจัดหางบประมาณและทรัพยากรจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดการศึกษา

2.5 การบริหารงานการเงิน หมายถึง การกำกับ ควบคุม ดูแล ให้คำแนะนำ กำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน และการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ด้านการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การโอนเงิน การกักเงินไว้เหลือมปี การนำเงินส่งคลัง การตรวจสอบและการรายงานให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.6 การบริหารงานบัญชี หมายถึง การกำกับ ควบคุม ดูแล ให้คำแนะนำ ในการจัดทำบัญชีทางการเงิน การจัดทำรายงานทางการเงิน การจัดหาแบบพิมพ์ บัญชี ทะเบียน และงบการเงิน และหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเงิน ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.7 การบริหารงานพัสดุ และสินทรัพย์ หมายถึง การกำกับ ควบคุม ดูแล ติดตามการปฏิบัติงาน การจัดระบบสินทรัพย์ของสถานศึกษา การจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง การกำหนดรูปแบบการจัดซื้อจัดจ้าง การบำรุงรักษา และการจำหน่ายพัสดุ และการจัดการผลประโยชน์ของโรงเรียน ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2560 รวมทั้งกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และแนวปฏิบัติที่สถานศึกษากำหนด โดยมีการดำเนินงานในรูปแบบของ คณะกรรมการสถานศึกษา

3. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรสาคร

4. **ครู** หมายถึง ข้าราชการครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรสาคร

5. **สถานศึกษา** หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรสาครในพื้นที่ ครอบคลุม 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอกระทุ่มแบน อำเภอบ้านแพ้ว รวมทั้งสิ้น 102 แห่ง

4. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารตามหลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ⁷

1. **หลักประสิทธิภาพ** การที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรคุ้มค่า ลดขั้นตอนใช้เทคโนโลยี ยกเลิกงานล้าสมัย สร้างความเชื่อมั่น

2. **หลักประสิทธิผล** การที่ผู้บริหารสถานศึกษาตั้งเป้าหมายชัดเจน บริหารตามกลยุทธ์ ติดตามผล ปรับปรุงต่อเนื่อง ตอบโจทย์ทุกฝ่าย

3. **หลักการตอบสนอง** การที่ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานทันเวลา มีคุณภาพ ตอบสนองความหลากหลาย สร้างความไว้วางใจ

4. **หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้** การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบมาตรฐาน รายงานผลสม่ำเสมอ ชี้แจงได้ จัดการความเสี่ยง

5. **หลักความเปิดเผย โปร่งใส** การที่ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผยข้อมูล ตรวจสอบได้ จัดซื้อถูกต้อง ประชาสัมพันธ์ชัด สร้างความสามัคคี

6. **หลักนิติธรรม** การที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามกฎหมาย ยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ เปิดให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

7. **หลักความเสมอภาค** การที่ผู้บริหารสถานศึกษาเท่าเทียมทุกเพศ ฐานะ ศาสนา เปิดโอกาสการศึกษาและบริการอย่างเป็นธรรม

8. **หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ** การที่ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดให้ทุกฝ่ายร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบ แสวงหาข้อตกลงร่วม

7. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, *หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*, (กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา, 2555).

9. **หลักการกระจายอำนาจ** มอบหมายงานชัดเจน ให้อำนาจตัดสินใจ เปิดโอกาสบุคลากรร่วมบริหาร

10. **หลักคุณธรรมและจริยธรรม** การที่ผู้บริหารสถานศึกษาซื่อสัตย์ มีจิตบริการ มุ่งผลสัมฤทธิ์ ยึด 8 คุณลักษณะระบอบราชการไทย

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดขอบข่ายการดำเนินงานการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาไว้ 7 ด้านดังนี้

1. **การจัดทำและเสนอของบประมาณ** หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลจากแผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน ผลการดำเนินงานของสถานศึกษา นำมาจัดทำแผนงบประมาณและจัดทำคำขอของบประมาณต่อเขตพื้นที่การศึกษา

2. **การจัดสรรงบประมาณ** หมายถึง การกำหนดวงเงินภายในสถานศึกษา จากการได้รับเงินงบประมาณและนอกงบประมาณ แล้วพิจารณาวงเงินที่ได้รับให้กับฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน ตามแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

3. **การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน** หมายถึง การจัดทำแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน ด้านการดำเนินงาน การใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อที่จะได้ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลจากการใช้เงินงบประมาณ แล้วจัดทำข้อสรุป นำมารายงานผลการดำเนินงาน เพื่อป้องกันความเสี่ยงของโครงการ

4. **การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา** หมายถึง การร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อจัดหางบประมาณและทรัพยากรจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดการศึกษา

5. **การบริหารงานการเงิน** หมายถึง การกำกับ ควบคุม ดูแล ให้คำแนะนำ กำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน และการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ด้านการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การโอนเงิน การกักเงินไว้เหลือมปี การนำเงินส่งคลัง การตรวจสอบและการรายงานให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6. การบริหารงานบัญชี หมายถึง การกำกับ ควบคุม ดูแล ให้คำแนะนำ ในการจัดทำบัญชีทางการเงิน การจัดทำรายงานทางการเงิน การจัดหาแบบพิมพ์ บัญชี ทะเบียน และงบการเงิน และหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเงิน ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

7. การบริหารงานพัสดุ และสินทรัพย์ หมายถึง การกำกับ ควบคุม ดูแล ติดตาม การปฏิบัติงาน การจัดระบบสินทรัพย์ของสถานศึกษา การจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง การกำหนดรูปแบบการจัดซื้อจัดจ้าง การบำรุงรักษาและการจำหน่ายพัสดุ และการจัดการผลประโยชน์ของโรงเรียน ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ⁸ พ.ศ. 2560 รวมทั้งกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ แนวปฏิบัติที่สถานศึกษากำหนด โดยมีการดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา

5. วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารและครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2567 รวม 1,982 คน

กลุ่มประชากรตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มาจากประชากรที่เป็นบุคลากรที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2567 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 102 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเทียบกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ เกรงซี

8. สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ราชกิจจานุเบกษา, 23 สิงหาคม 2560, 14-48.

และมอร์แกน (krejcie and Morgan)⁹ โดยให้ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 322 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 26 คน และครูผู้สอน จำนวน 296 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) ตามโรงเรียนและอำเภอ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรง (Validity) ความถูกต้องของเนื้อหา (Content) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์มาวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of item Objective Congruence) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงแล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้จำนวน 30 ชุด เพื่อมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach Alpha Coefficient) ซึ่งมีเกณฑ์การตัดสินค่าความเชื่อมั่น ถ้ามีค่า 0.70 ขึ้นไป พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.94 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม การบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.88

9. Krejcie, R. V., and Morgan, D. W., "Determining Sample Size for Research Activities", *Educational and Psychological Measurement*, Vol. 30 No. 3 (1970), 607-610.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี เพื่อขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร แต่ละแห่งด้วยตนเอง
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
4. เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืน จึงตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์และจัดลำดับข้อมูล
5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยการคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายตามเกณฑ์ขอบเขตของค่าเฉลี่ย
3. วิเคราะห์การบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายตามเกณฑ์ขอบเขต

6. ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมด้านและรายข้อ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมและรายด้าน (n = 322)

ด้านที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1.	หลักประสิทธิภาพ	4.27	0.79	มาก	1
2.	หลักประสิทธิผล	4.13	0.84	มาก	9
3.	หลักการตอบสนอง	4.15	0.81	มาก	8
4.	หลักการรับผิดชอบต่อและสามารถตรวจสอบได้	4.19	0.81	มาก	6
5.	หลักความเปิดเผย โปร่งใส	4.26	0.79	มาก	2
6.	หลักนิติธรรม	4.21	0.80	มาก	4
7.	หลักความเสมอภาค	4.20	0.79	มาก	5
8.	หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ	4.12	0.82	มาก	10
9.	หลักการกระจายอำนาจ	4.17	0.81	มาก	7
10	หลักคุณธรรมและจริยธรรม	4.23	0.81	มาก	3
	รวม	4.20	0.81	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.81)

เมื่อพิจารณาตามตารางเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.79) รองลงมาได้แก่ หลักความเปิดเผย โปร่งใส ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.79) ส่วนหลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.82)

2. ผลการศึกษาระดับการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมและรายด้าน
ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงบประมาณ
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
โดยรวมและรายด้าน ($n = 322$)

ด้านที่	การบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1.	การจัดทำและเสนอของบประมาณ	4.26	0.79	มาก	5
2.	การจัดสรรงบประมาณ	4.29	0.77	มาก	4
3.	การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล การใช้เงิน และผลการดำเนินงาน	4.29	0.79	มาก	3
4.	การจัดการทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา	4.32	0.77	มาก	1
5.	การบริหารการเงิน	4.30	0.77	มาก	2
6.	การบริหารบัญชี	4.09	0.81	มาก	7
7.	การบริหารพัสดุและสินทรัพย์	4.24	0.80	มาก	6
	รวม	4.26	0.78	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ค่าเฉลี่ยโดยรวมและ
รายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.78)

เมื่อพิจารณาตามตารางเป็นรายด้าน พบว่า การจัดการทรัพยากรและการ
ลงทุนเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.77) รองลงมา ได้แก่
การบริหารการเงิน ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.77) ส่วนการบริหารบัญชี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.81)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับการบริหาร
งบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษาสมุทรสาคร

โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี (n = 322)

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (X)	การบริหารงบประมาณ (Y)							
	การจัดทำและเสนอของบประมาณ (Y ₁)	การจัดสรรงบประมาณ (Y ₂)	การตรวจสอบ (Y ₃)	การจัดทำรายการและการลงทุน (Y ₄)	การบริหารการเงิน (Y ₅)	การบริหารบัญชี (Y ₆)	การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ (Y ₇)	การบริหารงบประมาณ (Y ₈)
หลักประสิทธิภาพ (X ₁)	.634**	.600**	.673**	.618**	.681**	.618**	.602**	.662**
หลักประสิทธิภาพ (X ₂)	.597**	.539**	.606**	.562**	.631**	.562**	.568**	.643**
หลักการตอบสนอง (X ₃)	.649**	.638**	.724**	.735**	.755**	.735**	.664**	.777**
หลักการรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถตรวจสอบได้ (X ₄)	.594**	.550**	.634**	.631**	.648**	.631**	.572**	.668**
หลักความเปิดเผย โปร่งใส (X ₅)	.665**	.638**	.741**	.862**	.769**	.862**	.632**	.780**
หลักนิติธรรม (X ₆)	.685**	.647**	.787**	.879**	.817**	.879**	.720**	.817**
หลักความเสมอภาค (X ₇)	.644**	.639**	.687**	.673**	.702**	.673**	.613**	.723**
หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ (X ₈)	.550**	.518**	.590**	.582**	.627**	.582**	.560**	.620**
หลักการกระจายอำนาจ (X ₉)	.614**	.585**	.622**	.583**	.638**	.583**	.535**	.629**
หลักคุณธรรมและจริยธรรม (X ₁₀)	.680**	.641**	.737**	.716**	.779**	.716**	.687**	.780**
การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (X ₁₁)	.766**	.723**	.844**	.860**	.877**	.859**	.771**	.900**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวม การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (X) มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการบริหารงบประมาณ (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = .900^{**}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการบริหารงบประมาณ (Y_{tt}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน เรียงลำดับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกมากไปหาบวกลดน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 ได้แก่ 1) การบริหารการเงิน (Y_5) อยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = .877^{**}$) 2) การจัดการทรัพยากรและการลงทุน (Y_4) อยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = .860^{**}$) 3) การบริหารบัญชี (Y_6) อยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = .859^{**}$) 4) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน (Y_3) อยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = .844^{**}$) 5) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ (Y_7) อยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = .771^{**}$) 6) การจัดทำและเสนอของบประมาณ (Y_1) อยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = .766^{**}$) และ 7) การจัดสรรงบประมาณ (Y_2) อยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = .723^{**}$)

7. อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถอธิบายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาตามตารางเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่หลักความเปิดเผย ส่วนหลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีการบริหารงานที่ยึดหลักความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และความมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม มีการเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและตรวจสอบได้ ส่งผลให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพและได้รับความไว้วางใจจากผู้เกี่ยวข้อง
2. ระดับการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ

มาก เมื่อพิจารณาตามตารางเป็นรายด้าน พบว่า การจัดการทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ การบริหารการเงิน ส่วนการบริหารบัญชี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความสามารถในการวางแผน ใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของบุคลากรในกระบวนการจัดสรรงบประมาณก็มีส่วนสำคัญที่ส่งเสริมความสำเร็จ นอกจากนี้ ยังสะท้อนถึงการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับนโยบายและความต้องการของสถานศึกษา

3. ผลการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาครทุกด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกมากทุกคู่กับการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้านสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารที่มีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในด้านต่าง ๆ ด้านหลักประสิทธิภาพ ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบ จะมีความสามารถในการบริหารงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลช่วยสร้างระบบการทำงานที่เป็นมาตรฐาน โปร่งใส ตรวจสอบได้ และส่งเสริมการตัดสินใจทางการเงินอย่างรอบคอบ ทำให้การจัดสรรงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารพัสดุ และการตรวจสอบการใช้เงินเกิดความคุ้มค่าและลดความเสี่ยงต่อความผิดพลาด นอกจากนี้ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลยังช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคลากร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการใช้ทรัพยากร การมีความสัมพันธ์ในระดับสูงระหว่างธรรมาภิบาลและการบริหารงบประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา

ยศเมฆ¹⁰ ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงบประมาณทางการศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

8. ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัย

จากงานวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ได้รับความรู้ใหม่ว่า การบริหารที่ยึดหลักธรรมาภิบาลมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ผู้บริหารที่ยึดถือหลักธรรมาภิบาลจะมีแนวทางการดำเนินงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความรับผิดชอบต่อการใช้งบประมาณมากขึ้น การเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจด้านงบประมาณ ทำให้เกิดความเข้าใจร่วมและลดข้อขัดแย้งในการดำเนินงาน การใช้หลักคุณธรรมและความโปร่งใสช่วยสร้างความไว้วางใจและภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร นอกจากนี้ยังช่วยให้การจัดสรรงบประมาณมีความเหมาะสมกับความจำเป็นจริงของสถานศึกษา หลักความรับผิดชอบและความคุ้มค่าทำให้ผู้บริหารมุ่งเน้นการใช้งบประมาณอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด การตรวจสอบและประเมินผลการใช้งบประมาณเป็นกระบวนการที่ช่วยเสริมให้เกิดความโปร่งใสและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การบูรณาการหลักนิติธรรมในการบริหารงบประมาณช่วยลดปัญหาการใช้งบประมาณอย่างไม่เป็นธรรม การยึดมั่นในหลักจริยธรรมช่วยป้องกันการทุจริตและการใช้ทรัพยากรผิดวัตถุประสงค์ งานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความรับผิดชอบต่อทางการเงินได้อย่างยั่งยืน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารงบประมาณยังเพิ่มความโปร่งใสและลดข้อผิดพลาดในการดำเนินงาน การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลช่วยให้การวางแผนงบประมาณมีความรอบคอบและสอดคล้อง

10. ขนิษฐา ยศเมฆ, “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงบประมาณทางการศึกษา กับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2560).

กับเป้าหมายทางการศึกษา การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมในการใช้งบประมาณ และช่วยเสริมสร้างการบริหารแบบมีธรรมาภิบาลในระดับ ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา การยึดถือหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงบประมาณจึงเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างองค์กรการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้อย่างแท้จริง

จากความรู้ใหม่ที่ค้นพบ สามารถสรุปได้ว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างชัดเจน ผู้บริหารที่ยึดหลักโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วม จะสามารถใช้งบประมาณได้อย่างคุ้มค่าและตรงตามวัตถุประสงค์มากขึ้น หลักธรรมาภิบาลช่วยลดการทุจริตและสร้างความไว้วางใจในองค์กร การมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน ส่งเสริมการตรวจสอบถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ และส่งผลให้การบริหารงบประมาณมีความโปร่งใส ยั่งยืน และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการศึกษา

9. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ควรพัฒนาด้านหลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นสำคัญ

1.2 การบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน พบว่า ควรพัฒนาด้านการบริหารบัญชี โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาจัดแบบพิมพ์ บัญชี ทะเบียน และงบการเงิน และหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเงิน ให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม เป็นไปในทิศทางเดียวกันในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรนำหลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา นำไปสู่การพัฒนาบุคลากร นักเรียน และสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยเพื่อศึกษาหลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

2.2 ควรทำวิจัยเพื่อศึกษาการบริหารบัญชีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

2.3 ควรทำวิจัยที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนของนักเรียนกับการบริหารงบประมาณ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปปรับปรุง หรือสนับสนุนการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: ครุสภา, 2546.
- กระทรวงศึกษาธิการ. ขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ, 2552.
- ชนิษฐา ยศเมฆ. “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงบประมาณทางการศึกษา กับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2560.
- จุฑามาส นาคปทุม. “การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559.
- ดารินทร์ สงมะเรียง. “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1”. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. การจัดระดับการกำกับดูแลองค์กรภาครัฐ ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), 2552.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา, 2555.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560. ราชกิจจานุเบกษา. 23 สิงหาคม 2560. 14-48.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. “Determining Sample Size for Research Activities”. *Educational and Psychological Measurement*. Vol. 30 No. 3 (1970). 607-610.